

DER TAGESSPIEGEL

RERUM COGNOSCERE CAUSAS

ΑΡΘΡΟ ΓΝΩΜΗΣ ΤΟΥ ΑΛΕΞΗ ΤΣΙΠΡΑ ΠΟΥ ΔΗΜΟΣΙΕΥΤΗΚΕ ΣΤΟ TAGESSPIEGEL

Αλέξης Τσίπρας: Οι Γερμανοί δεν πληρώνουν τους Έλληνες

Στην εξέλιξη μιας διαπραγμάτευσης είναι θεμιτή η επίμονη αντιπαράθεση επιχειρημάτων, αρκεί να υπάρχει ειλικρίνεια και καλή πίστη μεταξύ των μερών.

Διαφορετικά, όταν ο διάλογος δεν αποσκοπεί στην αλήθεια, πρέπει να καταφύγει κανείς στις μεθόδους που περιγράφει ο σπουδαίος Γερμανός φιλόσοφος Σοπενάουερ στο «Η Τέχνη του να έχεις πάντα δίκιο»!

Γιατί είναι αθέμιτο να χρησιμοποιούνται επιλεκτικά στατιστικοί δείκτες, περιβεβλημένοι μάλιστα με το κύρος διακεκριμένων οικονομολόγων όπως ο Olivier Blanchard, για να παραχθούν αστήρικτες γενικεύσεις που συσκοτίζουν την πραγματικότητα.

Με δύο λόγια η σημερινή μου παρέμβαση στη φιλόξενη εφημερίδα σας αποσκοπεί στο να αποκαταστήσει έναν διαδεδομένο μύθο προς τον μέσο Γερμανό φορολογούμενο.

Όσοι του λένε ότι πληρώνει μισθούς και συντάξεις Ελλήνων δεν του λένε την αλήθεια.

Δεν παρεμβαίνω για να αρνηθώ ότι το ασφαλιστικό μας σύστημα έχει πρόβλημα. Αλλά για να επισημάνω που ακριβώς βρίσκεται το πρόβλημα και πως μπορεί να επιλυθεί. Γιατί τα τελευταία χρόνια έχουν γίνει κύματα περικοπών, χωρίς όμως να αποδώσουν κάτι, παρά μόνο μεγαλύτερη ύφεση που έκανε το πρόβλημα ακόμα μεγαλύτερο.

Πιο συγκεκριμένα, ίσως να ακούγεται εντυπωσιακά μεγάλο ως μέγεθος ότι ποσοστό 75% των πρωτογενών δαπανών πηγαίνει στην πληρωμή μισθών και συντάξεων. Στην πραγματικότητα, όμως, μόλις το 30% αφορά τις συντάξεις και εν πάση περιπτώσει οι μισθοί είναι διαφορετικό πράγμα από τις συντάξεις και η άθροισή τους είναι σοβαρό μεθοδολογικό σφάλμα. Ειδικά η σύγκριση με την Γερμανία είναι μάλλον παραπειστική καθώς σύμφωνα με τα διαχρονικά στοιχεία των Ageing Reports (2009, 2015) η συνταξιοδοτική δαπάνη στην Ελλάδα από 11,7% του ΑΕΠ το 2007 (ελάχιστη υψηλότερη από το 10,4% της Γερμανίας) έφτασε στο 16,2% το 2013 (ενώ στη Γερμανία παρέμεινε περίπου σταθερό). Που οφείλεται αυτή η αύξηση; Μήπως στην αύξηση των συνταξιούχων ή στην αύξηση

των συντάξεων; Τίποτα από τα δύο, αφού ο αριθμός των συνταξιούχων δεν έχει μεταβληθεί ιδιαίτερα, ενώ το ύψος των συντάξεων έχει συρρικνωθεί δραματικά από τις πολιτικές που εφαρμόστηκαν.

Αρκεί η απλή αριθμητική για να συμπεράνει κανείς ότι η αύξηση της συνταξιοδοτικής δαπάνης σαν ποσοστό του ΑΕΠ οφείλεται αποκλειστικά στη μείωση του ΑΕΠ (του παρονομαστή) και όχι στην αύξηση της δαπάνης (του αριθμητή). Με άλλα λόγια, το ΑΕΠ μειώθηκε πιο γρήγορα από τις συντάξεις.

Σε ότι αφορά τις ηλικίες συνταξιοδότησης, μήπως στην Ελλάδα οι εργαζόμενοι συνταξιοδοτούνται πολύ νωρίτερα; Η αλήθεια είναι το όριο συνταξιοδότησης στην Ελλάδα είναι στα 67 έτη για άντρες και γυναίκες, δηλαδή δύο χρόνια πάνω από τη Γερμανία.

Η μέση ηλικία αποχώρησης από την αγορά εργασίας των αντρών στην Ελλάδα είναι στα 64,4 χρόνια, δηλαδή 8 μήνες νωρίτερα από τα 65,1 χρόνια της Γερμανίας, ενώ οι ελληνίδες γυναίκες αποχωρούν από την εργασία τους στα 64,5 χρόνια, 3,5 περίπου μήνες αργότερα από τις γερμανίδες που αποχωρούν στα 64,2 χρόνια.

Τα παραπάνω δεν τα αναφέρω για να αποφύγω το πρόβλημα, ούτε για να αρνηθώ τις στρεβλώσεις και παθογένειες του ασφαλιστικού μας συστήματος, αλλά για να αποδείξω ότι το

πρόβλημα δεν είναι η υποτιθέμενη γενναιοδωρία του.

Η πιο σημαντική διαταραχή στο σύστημα οφείλεται στα μειωμένα έσοδα που κατέγραψε τα τελευταία χρόνια. Αυτά προέκυψαν τόσο από τις απώλειες περιουσιακών στοιχείων που προκάλεσε το PSI (κούρεμα των ομολόγων του ελληνικού δημοσίου που κατείχαν τα Ασφαλιστικά Ταμεία με συνολικό κόστος περίπου 25 δις), όσο όμως -και κυρίως- από την μεγάλη μείωση των ασφαλιστικών εισφορών που προκάλεσε η εκτίναξη της ανεργίας και η μείωση των μισθών. Ειδικότερα δε, κατά τη περίοδο 2010- 2014 με σειρά μέτρων αφαιρέθηκαν από το ασφαλιστικό μας σύστημα περί τα 13 δις ευρώ, με αντίστοιχη μείωση συντάξεων και παροχών σε ποσοστό περίπου 50%, γεγονός που έχει εξαντλήσει τα περιθώρια περαιτέρω μειώσεων χωρίς να θιγεί ο πυρήνας λειτουργίας του συστήματος.

Εξάλλου πρέπει να καταλάβουμε ότι το σύστημα πιέζεται κυρίως από την πλευρά των εσόδων κι όχι τόσο των δαπανών, όπως συχνά υπονοείται.

Σε αυτό το σημείο θα ήθελα να επισημάνω και ένα επιπλέον στοιχείο που αποτελεί ιδιαιτερότητα της Ελλάδας της κρίσης. Το ασφαλιστικό σύστημα αποτελεί τον θεσμοθετημένο μηχανισμό αλληλεγγύης μεταξύ των γενεών και η βιωσιμότητα του είναι κεντρικό ζήτημα για το σύνολο της κοινωνίας. Παραδοσιακά, αυτή η

αλληλεγγύη σημαίνει ότι οι νέοι χρηματοδοτούν με τις εισφορές τους τις συντάξεις των γονιών τους. Όμως, στην Ελλάδα της κρίσης, συχνά βλέπουμε αυτή την αλληλεγγύη αντεστραμμένη, αφού οι συντάξεις των γονιών χρηματοδοτούν την επιβίωση των παιδιών τους. Οι συντάξεις της τρίτης ηλικίας είναι το τελευταίο καταφύγιο για ολόκληρες οικογένειες που έχουν ένα ή κανένα πλέον μέλος να εργάζεται σε μια χώρα με ανεργία 25% στο γενικό πληθυσμό και 50% στους νέους.

Μπροστά σε μια τέτοια κατάσταση δεν μπορούμε να υιοθετούμε μια λογική τυφλών και οριζόντιων περικοπών, όπως μας ζήτηνε κάποιος, που θα προκαλέσουν δραματικές κοινωνικές συνέπειες. Από την άλλη δεν στεκόμαστε καθόλου αδιάφορα μπροστά στην αδύναμη προοπτική του ασφαλιστικού μας συστήματος και είμαστε αποφασισμένοι να εξασφαλίσουμε τη βιωσιμότητα του.

Η Ελληνική κυβέρνηση κατέθεσε συγκεκριμένες προτάσεις για εξορθολογισμό του συστήματος. Συμφωνήσαμε στην άμεση κατάργηση του καθεστώ των πρόωρων συνταξιοδοτήσεων που αυξάνουν τη μέση ηλικία συνταξιοδότησης και δεσμευτήκαμε να προχωρήσουμε άμεσα στην ενοποίηση των ταμείων, μειώνοντας τα λειτουργικά τους έσοδα και περιορίζοντας τα ειδικά καθεστώτα. Όπως αναλύσαμε διεξοδικά στις συζητήσεις με τους θεσμούς, αυτές οι μεταρρυθμίσεις λειτουργούν αποφασιστικά υπέρ της βιωσιμότητας του συστήματος. Κι όπως όλες οι μεταρρυθμίσεις, τα αποτελέσματά τους δεν φαίνονται από τη μια μέρα στην άλλη. Όμως η βιωσιμότητα απαιτεί μακροπρόθεσμη οπτική και δεν μπορεί να αντιμετωπίζεται με στενά βραχυπρόθεσμα δημοσιονομικά κριτήρια (πχ μείωση δαπάνης κατά 1% του ΑΕΠ το 2016).

Ο Ντιοραέλι έλεγε ότι υπάρχουν τριών ειδών ψεύδη: τα συνήθη, τα καταστρεπτικά και η στατιστικά. Ας μην επιτρέψουμε μια ιδεολογική χρήση των δεικτών να καταστρέψει την ώριμη συμφωνία που προετοιμάσαμε όλο το προηγούμενο διάστημα των εντατικών διαβουλεύσεων. Είναι καθηκόν όλων μας.